

Glazbeni instrumenti za djecu rane i predškolske dobi

Bosnić, Rossana

Master's thesis / Diplomski rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of Humanities and Social Sciences, University of Split / Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:172:018043>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-26**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of humanities and social sciences](#)

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET**

DIPLOMSKI RAD

**GLAZBENI INSTRUMENTI ZA DJECU
RANE I PREDŠKOLSKE DOBI**

ROSSANA BOSNIĆ

Split, srpanj 2022.

Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu
Odsjek za rani i predškolski odgoj i obrazovanje
Kolegij: Instrumentalni praktikum

GLAZBENI INSTRUMENTI ZA DJECU
RANE I PREDŠKOLSKE DOBI

Studentica:
Rossana Bosnić

Mentor:
dr. sc. Marijo Krnić, pred.

Split, srpanj 2022.

SADRŽAJ

1. UVOD	4
2. UTJECAJ GLAZBE NA DJECU	5
3. ORFFOV GLAZBENI INSTRUMENTARIJ	7
4. MELODIJSKE UDARALJKE	8
4.1. Ksilofon	8
4.2. Metalofon	9
4.3. Zvončići	9
4.4. Gong	10
5. RITAMSKE UDARALJKE	11
5.1. Štapići	11
5.2. Mali bubanj	12
5.3. Triangl	13
5.4. Činele	14
5.5. Zvečke	15
5.6. Tamburin	16
5.7. Praporci	17
5.8. Kastanjete	18
6. GLAZBA KAO POTICAJ ZA STVARALAŠTVO DJECE	19
7. GLAZBENE AKTIVNOSTI U DJEČJEM VRTIĆU	21
8. PRIMJER GLAZBENIH AKTIVNOSTI U DV „RUŽMARIN“	25
9. ZAKLJUČAK	29
LITERATURA	30
POPIS FOTOGRAFIJA	31
SAŽETAK	32
SUMMARY	33

1. UVOD

Glazba je sastavni dio ljudskoga života, oduvijek prisutna među ljudima. Čovjek ima potrebu izražavati se: kako verbalno i gestama, tako pjevanom riječju i glazbenim instrumentima. Glazba ima pozitivan učinak na djecu i odrasle.

Dijete je okruženo zvukovima još u majčinoj utrobi. Dolaskom na svijet dijete razlikuje različite šumove, glazbu, pjesmu.

Ljudi stvaraju glazbu, sviraju je, slušaju je, pjevaju. Glazba nas okružuje i svuda je oko nas. Dijete rane i predškolske dobi nema mogućnosti (znatnije) utjecati na odabir sadržaja koje će slušati te su odrasli u velikoj mjeri odgovorni za izbor glazbenih sadržaja kojima će dijete izložiti.

Odgojitelj je model koji djeca promatraju, stoga je jedna od važnih uloga odgojitelja kreiranje glazbenoga konteksta te glazbenih aktivnosti. Drugim riječima, odgojitelj je taj koji mora uključiti glazbene aktivnosti u vrtićku svakodnevicu te omogućiti djetetu aktivan doživljaj zvukova, glazbe i pokreta.

U ovom radu opisani su glazbeni instrumenti koji se koriste u radu s vrtićkom djecom, a posebno je predstavljen Orffov glazbeni instrumentarij te važna uloga odgojitelja koji ima zadatak izabrati način rada koji djelotvorno, ali neprimjetno dovodi do određenih rezultata. Glavni cilj glazbenih aktivnosti u vrtiću nije učenje glazbenih sadržaja, već razvijanje dječjih glazbenih sposobnosti, bogaćenje njihovoga emotivnoga i duhovnoga života te doprinos cjelokupnom razvoju djeteta.

2. UTJECAJ GLAZBE NA DJECU

Glazba je od iznimne važnosti za razvoj svakoga djeteta. Ona ima pozitivan učinak na razvoj djetetovih fizičkih i umnih sposobnosti te djetetu omogućava razvoj estetskoga odnosa prema glazbi i umjetnosti općenito.

Glazbena iskustva započinju u najranijoj dobi, i to slušanjem glazbe. Na taj su način djeca izložena ugodnim podražajima koji potiču razvoj mozga. Najvažnije je pustiti dijete da se samo igra te da samostalno pokazuje interes za glazbu. Dijete treba upoznati s instrumentima, odgovoriti na sva njegova pitanja, raznim aktivnostima pobuditi maštu te potaknuti njegovu znatiželju. Treba reagirati na sve djetetove potrebe i interese te mu omogućiti sve potrebne materijale za sviranje ili ga ohrabriti i poticati na pjevanje ili plesanje, odnosno na ono za što dijete pokazuje interes.

Glazbu slušamo na razne načine, ali ona utječe na naš um i tijelo bez obzira na to slušamo li je pasivno ili aktivno (Gospodnetić, 2015:119).

Pasivno slušanje glazbe u vrtiću nije ništa manje važno nego aktivno slušanje, stoga odgojitelj treba pomno odabrati kvalitetnu glazbu. Pasivnim slušanjem odgajamo glazbeni ukus djece pa zato trebamo birati kvalitetne glazbene sadržaje koje ćemo ponuditi djeci. Dok svira glazba namijenjena pasivnom slušanju, ne skrećemo djeci pažnju na glazbu, ne stišavamo glas dok razgovaramo s djecom i ponašamo se onako kako se najčešće ponašamo dok nam je uključen radio (Gospodnetić, 2015:127). Na takav način djeca se ponašaju kao i pri aktivnom slušanju: plešu uz glazbu, uživaju, postavljaju pitanja te je odgojitelju to pokazatelj jesu li djeca spremna za aktivno slušanje.

Prilikom aktivnoga slušanja glazbe djeca se mogu kretati, možemo im pokazivati slike, mogu se likovno izražavati, ali se pritom ne koriste udaraljke. Ako sama počnu pljeskati uz slušanje glazbe, sigurno ih nećemo u tome sprječavati. Pri aktivnom slušanju najvažnije je da djeca dožive glazbu s nosača zvuka, a sviranje udaraljki u tome bi ih ometalo (Gospodnetić, 2015:130).

Cjelovit glazbeni doživljaj za dijete ostvaruje se kada ono nije opterećeno nikakvim izvan glazbenim pojavama, stoga je za prvo slušanje skladbe naslov suvišan i štetan za estetski doživljaj.

Dječji crtež ili slika trajni su trag dječjega doživljaja glazbe koji odgojiteljima može poslužiti za bolje upoznavanje djece, a pokret i govorna reakcija djece trenutni su pokazatelji

njihovoga doživljaja (Gospodnetić, 2015:130). Djeci glazbu možemo približiti pomoću sljedećih glazbenih aktivnosti:

- slušanje glazbe prema izboru i interesu djeteta,
- pjevanje pjesama,
- ples uz glazbu,
- sviranje udaraljki,
- vokalne ili instrumentalne glazbene improvizacije,
- sviranje instrumenta po želji,
- čitanje priča uz pratnju zvučnih efekata,
- istraživanje zvuka s djecom.

3. ORFFOV GLAZBENI INSTRUMENTARIJ

Carl Orff (1895.-1982.) bio je njemački skladatelj, dirigent i pedagog te se u povijesti glazbene pedagogije istaknuo metodičkim sustavom poznatim kao Orffova glazbena radionica (*Orff Schulwerk*). Smatrao je kako dijete zaista može stvarati glazbu, odnosno zvukove, prema načelu nesputane improvizacije.

Osnovni cilj njegova metodičkoga sustava bio je da svakom djetetu omogući glazbeno izražavanje, kako pojedinačno, tako i skupno. Temelj Orffova metodičkoga sustava jednostavan je i kreativan pokret kojim se ostvaruje glazbeni doživljaj. Carl Orff smatrao je da za glazbeno stvaralaštvo djetetu trebaju određena znanja kako bi počelo svirati instrument.

Orffov instrumentarij koristi se u nastavi glazbe u osnovnoj školi još od 1959. godine, kada se prvi puta spominje u nastavnom planu i programu (Enciklopedija.hr).

Slika 1. Orffov instrumentarij

3. MELODIJSKE UDARALJKE

Melodijske udaraljke su vrsta udaraljki koje imaju različite visine zvuka, što znači da kod njih razlikujemo više visina tonova. U ovom poglavlju bit će opisane neke melodijske udaraljke.

4.1. Ksilofon

Ksilofon ima drvene pločice raznih dužina i debljina koje proizvode tonove različite visine. Svira se batićima obloženima tvrdim filcom. Pločice su postavljene na postolje i mogu se mijenjati pa se pločice koje nisu potrebne za pojedinu pjesmu mogu izvaditi iz instrumenta. Na taj način dijete će lakše pogoditi pločicu koja mu je potrebna. Na svakoj pločici piše ime tona. Batićima treba udariti sredinu pločice i odmah odmaknuti batić kako bi pločica mogla titrati te tako proizvoditi zvuk. Titranje pločice traje kratko (Gospodnetić, 2015:179).

Slika 2. Ksilofon

4.2. Metalofon

Metalofon je instrument sličan ksilofonu, a od njega se razlikuje po tome što ima metalne pločice i svira se drvenim batićima (Gospodnetić, 2015:180).

Slika 3. Metalofon

4.3. Zvončići

Zvončići su instrument sličan metalofonu. Od metalofona se razlikuju po boji zvuka i po visini tonova koji obuhvaćaju oktavu više nego metalofon. Za sviranje se koriste lagani metalni batići ili lagane palice s drvenim glavama (Gospodnetić, 2015:180).

Slika 4. Zvončići

4.4. Gong

Gong je instrument nalik većoj brončanoj čineli koja visi uspravno. Svira se mekim batom kojim se udara po sredini kruga, gdje se nalazi izbočina poput grbe. Gong daje samo jedan ton koji dugo odzvanja (Gospodnetić, 2015:182).

Slika 5. Gong

4. RITAMSKE UDARALJKE

Vrlo često, kad nam se neka glazba sviđi, naša noga počne lupkati po podu ili pucketamo prstima. Razne ritmove realiziramo raznim dijelovima tijela, stoga bismo mogli reći da je čitavo naše tijelo ritamska udaraljka. (Gospodnetić, 2015:182)

„Ritamske udaraljke su udaraljke neodređene visine zvuka, nemaju određenu visinu tona, odnosno ne daju tonove, već se na njima svira samo ritam“ (Gospodnetić, 2015:183).

U ovom poglavlju bit će opisane neke ritamske udaraljke.

5.1. Štapići

Štapići se sviraju tako da štapićem u desnoj ruci udarimo štapić u lijevoj ruci. Svirajući na ovaj način, štapić u lijevoj ruci može biti postavljen iznad konkavnoga dlana ili tako da ga pridržavaju palac, prstenjak i mali prst. Ako zaključimo da bi ovakvo sviranje sputavalo djecu, slobodno im možemo dati da zvuk proizvode na način da štapiće u rukama drže lagano i da ih brzo odmaknu jedan od drugoga nakon što su odsvirali (Gospodnetić, 2015:183).

Slika 6. Štapići

5.2. Mali bubanj

Mali bubanj je vrsta ručnoga bubnja koji ima dvije opne. Na donjoj opni pričvršćeno je nekoliko spirala koje mu daju vrlo reski zvuk.

Plast valjka najčešće je napravljen od mjedi, dok je ponekad napravljen od drveta. Mali bubanj ima vrpcau pomoću koje ga dijete može objesiti oko vrata. Za sviranje se uglavnom upotrebljavaju lagane palice s drvenim glavama (Gospodnetić, 2015:184).

Slika 7. Mali bubanj

5.3. Triangl

Triangl je instrument izrađen od finoga čelika. Svira se tako da lijeva ruka drži vrpцу na kojoj visi triangl, pri čemu treba paziti da prst ne dotakne metal. Ako se to dogodi, triangl neće moći titrati i proizvoditi zvuk. Triangl se može objesiti i na stalak te se tako desnom rukom tankim čeličnim štapićem svira po donjoj stranici, pazeći da se ruka brzo odmakne. Da bismo zaustavili zvuk, potrebno je lagano rukom dotaknuti trokutić. Instrument je vrlo glasan i prodoran pa se preporuča upotreba samo jednog trianglera istovremeno (Gospodnetić, 2015:184).

Slika 8. Triangl

5.4. Činele

Činele su okrugle brončane pločice nalik tanjurima. Mogu se koristiti u paru ili pojedinačno. Pojedinačno se koriste ako je činela velika. U tom se slučaju činela drži, a desnom rukom se svira po njoj mekanim batom. Kada činele koristimo u paru, možemo ih svirati na tri načina:

- 1) Činele se dodirnu cijelim unutarnjim površinama, nakon čega raširimo ruke kako bi se zvuk širio prostorom.
- 2) Gornjim bridovima lupkamo jednom o drugu činelu, čime dobivamo veću preciznost u sviranju različitih ritmova.
- 3) Držimo činele vodoravno, nešto više prema dolje te desnom činelom lupkamo po lijevoj od gore prema dolje (Gospodnetić, 2015:185).

Slika 9. Činele

5.5. Zvečke

Zvečke su kubanski instrument koji se izrađuje od okrugle osušene tikve. Danas se češće izrađuju od tvrdoga drva, aluminijskoga lima ili plastike. Šupljina im može biti ispunjena zrnima riže, grahom, krupnijim pijeskom, košticama. Zvečke se sviraju tako da se tresu rukom te se time dobiva kontinuirani šum. Veću preciznost kod sviranja ritmova postizemo na način da zvečku držimo vodoravno te ju naglim trzajima tresemo u zraku. Također, precizniji zvuk se dobiva i tako da se prstima druge ruke lupka po zvečki ili se njome udara o drugi dlan.

Zvečka je, uz štapiće, najčešće korištena udaraljka u dječjem vrtiću zato što se može lako i kvalitetno izraditi s djecom ili za djecu od različitih neoblikovanih materijala (Gospodnetić, 2015:186).

Slika 10. Zvečke

5.6. Tamburin

Tamburin ili def je ručni bubanj s činelicama ugrađenima u okvir. Može, ali ne mora nužno imati opnu. Zvuk se tamburinom proizvodi na pet načina:

- 1) sviranjem desnom rukom po opni,
- 2) sviranjem desnom rukom po obruču,
- 3) tresenjem,
- 4) tresenjem desnom rukom dok lijeva čeka pokraj da bi def svojom opnom lupio po njoj,
- 5) sviranjem s obje ruke po opni dok je def u krilu svirača.

Postoje i razne druge kombinacije (npr. lupkanje defom po boku) koje proizlaze iz raznih folklornih zona ili pak kreativnosti pojedinog svirača (Gospodnetić, 2015:186).

Slika 11. Tamburin

5.7. Praporci

Praporci su male metalne kuglice, od kojih svaka funkcionira kao zvečka. Uvijek se sastoje od nekoliko kuglica prikačenih na drveni štapić. Taj se drveni štapić drži u ruci i njime se trese ili se po njemu lupka. Kuglice praporaca također mogu biti nanizane na kožnu narukvicu koja se zaveže djetetu oko ruke ili noge, tako dijete istovremeno pleše i svira (Gospodnetić, 2015:187).

Slika 12. Praporci

5.8. Kastanjete

Kastanjete su španjolski narodni glazbeni instrument. Sviraju se tako da se vrpca natakne na palac ili srednji prst te se spretnošću svirača, kao i pokretima prstiju i dlana, dobivaju precizni ritmovi. Ovaj glazbeni instrument djeci može biti zahtjevan za sviranje, no ako dječji vrtić posjeduje kastanjete, možemo ih ponuditi djeci kako bi pokušala njima pratiti svoj ples. U vrtićima i orkestrima postoje još i kastanjete koje izgledaju kao drvena ili plastična pločica na kojoj je sa svake strane pričvršćena po još jedna pločica. Mahanjem tom udaraljkom pločice naizmjenice klopću po srednjoj pločici te tako proizvode zvuk (Gospodnetić, 2015:187).

Slika 13. Kastanjete

5. GLAZBA KAO POTICAJ ZA STVARALAŠTVO DJECE

Jedan od bitnih zadataka rada s djecom je razvijanje stvaralačkih potencijala koje dijete spontano pokazuje. Stvaralaštvo može biti vezano uz različite oblike dječjega izražavanja. Glazbena komunikacija među djecom te kvalitetan izbor glazbenih sadržaja odličan su poticaj za govorno stvaralaštvo, likovno stvaralaštvo, za scensku igru lutkama ili za dječje izražavanje vlastitim tijelom.

Kreativno ponašanje kod djece možemo prepoznati po radoznalosti i radosti, odnosno strasti za pronalaženjem. Takva motivacija dolazi iznutra, potaknuta potrebom za samoaktualizacijom, a bez očekivanja da se postigne nekakav vanjski cilj. Dječja kreativnost se ne treba stvarati jer ona već postoji. Odrasli moraju paziti da ne sputavaju dječju kreativnost. U likovnim aktivnostima, kada odrasli ne prepoznaju konkretne oblike u dječjim crtežima, nazivaju ih „šaranjem“. Tim stavom nehotice ometaju i zaustavljaju razvoj likovnih sposobnosti djece, razvoj predočavanja te pamćenja oblika i situacija. Odrasli u takvom likovnom izričaju vide samo šaranje ili mrlju te negodovanjem potiskuju i ometaju prirodni tijek razvoja, odnosno onemogućuju prirodni i optimalni razvoj svijesti i sposobnosti djeteta (Gospodnetić, 2015:256).

Odrasli moraju slušati djecu i osluškivati njihov unutarnji smisao za glazbu. Važno je naglasiti da se sve aktivnosti odvijaju kroz igru. Sam rad kroz igru treba biti dobro organiziran kako bi djetetovi prvi kontakti s glazbom potaknuli dječju maštu i djetetovo stvaralaštvo. Centri aktivnosti u sobi u vrtiću su potrebni, ali moraju biti postavljeni tako da ne pregrađuju veliku sobu. Na taj se način djeca mogu kretati i plesati, što je njihova potreba koja se javlja čim čuju glazbu. Djecu se ne smije sputavati, ograničavati prostorom i namještajem. Veliki prostor će i sam potaknuti djecu na ples. Ukoliko odgojitelj trajno osmisli optimalan prostor za kretanje djece, ne treba pred svaku aktivnost posebno i ponovno pripremati novi prostor (Gospodnetić, 2015:52).

Djeca imaju urođenu želju za igrom i istraživanjem, a poseban interes za takve aktivnosti pobuđuju dječji instrumenti te raznovrsne igre za razvoj glazbene osjetljivosti. Djeca imaju veliku želju sama isprobavati i proizvoditi zvukove. Za djecu i rad u dječjem vrtiću važan je prvi susret s glazbom koji mora biti utemeljen na živom i aktivnom kontaktu s instrumentima, odnosno izvođačima.

Cilj aktivnosti koje uključuju glazbu nisu vježbanje izgovora, kao ni razvijanje pravilnoga disanja ili usvajanje matematičkih pojmova. Cilj je doživljaj glazbe. Takve aktivnosti je važno povezivati ostalim vrstama aktivnosti. Na primjer, kad s djecom pjevamo pjesmu „Jula i jabuka“, crtanje jabuke predstavlja aktivnosti izražavanja i stvaranja, dok je brojanje jabuka primjer istraživačko-spoznajnih aktivnosti. Ako tijekom aktivnosti dominira pjevanje, onda se radi o čistoj aktivnosti izražavanja i stvaranja, ali glazba se može prožimati i s drugim vrstama aktivnosti pa se tako tijekom pokretnih igara često u radu s djecom koriste bubanj ili tamburin koji daju tempo trčanju. Primjer može biti i igra tijekom koje djeca broje koliko su otkucaja čula pa toliko igračka mogu uzeti sa stola (Gospodnetić, 2015:59).

Slika 14. Jabuka, kolaž

6. GLAZBENE AKTIVNOSTI U DJEČJEM VRTIĆU

Udaraljke su idealno sredstvo za kreiranje sinkretičkih igara glazbe i pokreta. U igrama se djeca služe udaraljka, slušno i vizualno ih upoznaju, razlikuju i imenuju udaraljke, njihovu građu i kvalitete zvuka. Načine korištenja udaraljki djeca upoznaju u skupnom i solističkom sviranju, pratnji plesa i pjevanja, improvizaciji plesa i sviranja te plesnim i scenskim igrama.

Djeca također oblikuju i prave scenski karakter u koreografiji, istražuju i igrom otkrivaju načine sviranja i kvalitete zvuka udaraljki. Djeca svakodnevno vole istraživati sviranje udaraljki, kreaciju vlastitih udaraljki i kreiraju određene ugođaje načinom sviranja te izborom udaraljki.

Djecu udaraljke privlače svojom veličinom, građom i načinima sviranja, a mnoga djeca udaraljke izrađuju samostalno. Sinkretička upotreba udaraljki prikazuje sposobnost djece da istodobno sviraju, plešu, glume, pjevaju i govore. Na taj način se razvija procesna drama u skupini.

Sviranje na udaraljka mogli bismo ubrojiti među osnovne vrste glazbenih aktivnosti jer je za njega sviranje najvažnije, odnosno ono ne prati pjesmu ili brojalicu. Tijekom aktivnosti u kojima djecu upoznajemo s udaraljka, nudimo im da sami isprobaju sviranje na udaraljka te udaraljke ostavljamo dostupnima djeci kako bi ih ona mogla koristiti i istraživati njihova svojstva. Također, odgojitelj može aktivnost započeti sjedenjem u krugu, dok su udaraljke u sredini kruga. Svako dijete po redu dolazi u sredinu kruga po udaraljku po vlastitom izboru. Na znak odgojitelja djeca sviraju ono što su prethodno s njim dogovorili.

Mali orkestar također predstavlja primjer aktivnosti s udaraljka. U suradnji s odgojiteljem djeca izrađuju desetak zvečki. Zvečke su različitoga oblika i punjene su različitim materijalima (na primjer, tri vrste zvečki). Odgojitelj je dirigent koji djeci rukama pokazuje tri upute: tko svira, koliko dugo svira i koliko glasno svira. Pokreti dirigenta pokazivat će kada treba svirati glasnije, a kada tiše. Pritom djeci nije potrebno puno objašnjavati, već im dati osnovne upute. Nakon odgojitelja ulogu dirigenta mogu preuzeti i djeca pojedinačno.

Jedna od aktivnosti može biti i igranje ritmovima. Odgojitelj zadaje ritam koji djeca trebaju ponoviti. Odgojitelj ubacuje određenu pauzu unutar ritma. Što dulje odgojitelj niže razne ritmove, to je teže djeci zapamtiti koju dobu treba preskočiti. (Gospodnetić, 2015:190).

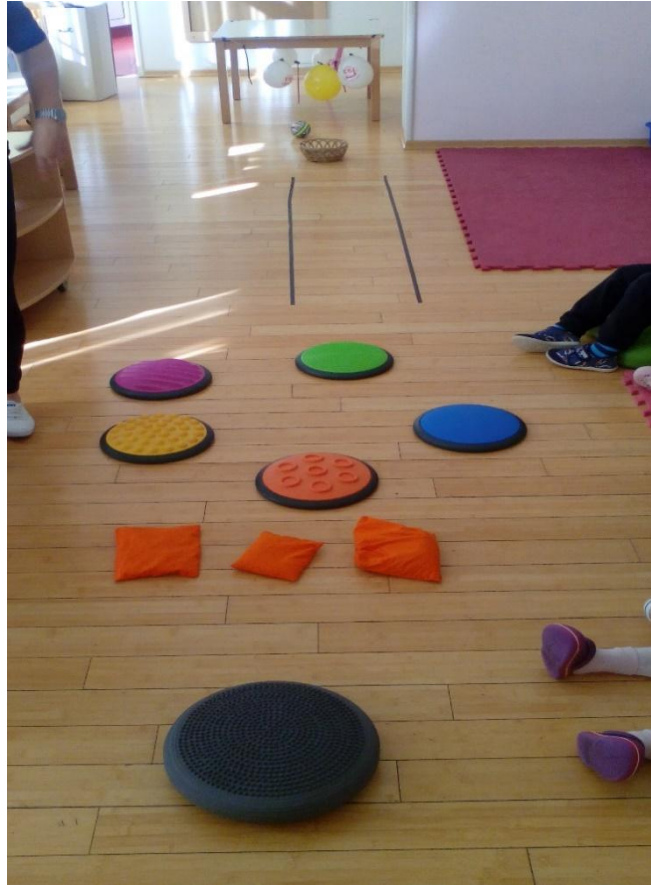
Ovo su neki od primjera aktivnosti u kojima je glazba korištena kao poticaj:

Slika 15. „Stupanje vojnika“

Slika 16. „Hod životinja“

Slika 17. „Ritamski kružići“

Dijete od prvih trenutaka života pokretima tijela iskazuje svoje potrebe. Ono istražuje i upoznaje svoje tijelo, usvaja pravilni stav tijela, razvija ravnotežu, upoznaje različite skokove i pokretima tijela te mimikom dočarava i izražava različita raspoloženja. Također, razvija koordinaciju i kontrolu pokreta.

Djeca putem glazbenih aktivnosti razvijaju osjećaj za ritam i melodiju, istražuju različite mogućnosti glasa („repanje“, dahtanje, brojalice). Improvizacijom dočaravaju različita raspoloženja, likove i karaktere. Kombiniraju različite ritmove, dinamiku, pokrete i udaraljke. Djeca spontano reaguju na glazbu oslobađajući svoj pokret. U igrama improvizacije razvijaju maštu i kreativnost, što omogućuje cjelovit razvoj личности. Improvizacija je važna za dijete jer je izvor stalnoga osobnog bogaćenja. Dijete pronalazi odgovor bez vremena za razmišljanje, dakle instinktivno, učeći se toleranciji unutar grupe. Dijete kao improvizator svira ono što jest i što misli, a improvizacija ima veliku važnost kao pedagoško sredstvo za razvoj kreativnosti.

Slika 18. „Melodija iz mašte“

Slika 19. „Mali bubnjar“

6. PRIMJERI GLAZBENIH AKTIVNOSTI U DV „RUŽMARIN“

U Dječjem vrtiću „Ružmarin“ u Splitu realizirane su glazbene aktivnosti s djecom koje će u nastavku biti opisane. Djeca koja se u ovom poglavlju spominju prvi put su se susrela s udaraljka u prostoru dječjeg vrtića. Aktivnosti opisane u nastavku teksta odvijale su se tijekom cijeloga tjedna.

1. AKTIVNOST – „Prepoznaj zvuk“

Na strunjači djeca leže zatvorenih očiju. Osluškuju zvukove oko sebe. Zadatak ove aktivnosti je prepoznati zvukove, stoga smo ovu aktivnost i nazvali „Prepoznaj zvuk“. Djeca na glas izgovaraju ono što čuju: zvuk vode, kazaljku na satu, glazbu na radiju, guranje stolice, lupkanje nogom o pod, pljesak rukama, kucanje na vratima, disanje.

Djeca ovom aktivnošću razvijaju slušnu pažnju, pamćenje i sposobnost prepoznavanja različitih zvukova.

Nakon toga razgovaramo što sve možemo koristiti kako bismo stvorili zvuk. Odgojitelj koristi svoje tijelo kao instrument: pucketanje, pljeskanje, stapanje, nakon čega i djeca ponavljaju isto.

2. AKTIVNOST – „Upoznavanje instrumenata“

R. M. 3,3 godine

Odmah po dolasku u vrtić, R. M. je prišao šuškalicama te ih upitao: „Šta vi tu radite?“ Isprobavao je svaku i proizvodio zvukove. Zatim je odložio svog omiljenog plišanog vuka i uzeo udaraljke. Istraživao je zvukove i svirao govoreći: „Sad ovako, sad drugom rukom.“

Prilazi metalofonu te sam sebe pita: „Koje su ovo boje? Crvena, žuta, narančasta, zelena, plava, ljubičasta.“ Svira desnom rukom, a u lijevoj drži isti štapić i kaže: „Aj sad drugom rukom. – Ahaaaa!“

Smije se i istovremeno pjeva dio pjesme koju čuje na radiju i ponavlja riječi pjesme na engleskom jeziku. Igra se natjecanja sa štapićima i kaže: „Evo je, pobijedila - crvena!“ Nakon toga preslaguje boje metalofona te nastavlja: „Sad je ova pobijedila - zelena!“ Dijete se u aktivnosti zadržalo oko 16 minuta.

Slika 20. R. M. se igra šuškalicama

Slika 21. Igra bojama

E. M. 4,1 godina

E. M. prilazi šuškalicama i uzima ih u obje ruke. Zvuk šuškalica joj je zanimljiv te kod nje izaziva radost i veliki osmijeh. S metalofonom rukuje spretno. Tijekom aktivnosti djevojčica E. M. komentira: „Kod babe i dide imam šuškalice, a ovo ti je moja seka imala kad je bila mala i svirala je, al' mene nije bilo kad je ona bila mala.“ Odlazi do stolića s metalofonom. Štapićima klizi po tonovima i raduje se tome. Počinje naizmjenično svirati na instrumentima. Zaplesala je sa šuškalicama u rukama. Dijete se u aktivnosti zadržalo oko 14 minuta.

Slika 22. Zvuk metalofona

L. N. i D. N. (brat i sestra blizanci) 3,4 godine

Nakon doručka, djeca se prema interesu uključuju u glazbene aktivnosti. L. N. i D. N. uzimaju udaraljke, a E. M. šuškalice i zajedno sviraju. Započinje koncert u njihovoj izvedbi. Blizanci svoje osjećaje izražavaju smijehom, raduju se i istražuju zvukove. D. N. istovremeno svira metalofon i šuškalice. Dolazi Š. G. (4,8 godine) i svira ritam šuškalicama pored njih. E. M. odlazi iz aktivnosti nakon 7 minuta, a Š. G. nastavlja sa sviranjem ritma pored blizanaca, koji oduševljenje izražavaju pokretima i mimikom lica.

Slika 23. Koncert udaraljka

7. ZAKLJUČAK

Glazbeni razvoj djeteta dio je njegovog općeg razvoja. Sredina u kojoj dijete boravi i njegova vlastita aktivnost direktno utječu na razvoj glazbenih sposobnosti u ranoj i predškolskoj dobi. Dijete koje je u najranijoj dobi okruženo kvalitetnim glazbenim poticajima brže i bolje se prilagođava različitim glazbenim situacijama u kojima se nalazi.

Gospodnetić (2015:15) ističe kako je djetetu važno da stvara jer ono ima potrebu za tim i tu je potrebu nemoguće ugasiti. Djetetu je proces važniji od rezultata, stoga odgojitelj mora biti usmjeren na proces, a ne isključivo na produkt. Promatrajući dječju reakciju na glazbu, može se uočiti da djeca spontano pjevaju, plešu, sviraju udaraljke, crtaju uz glazbu i igraju se uz nju, ne razmišljajući rade li to dobro ili ne te to tako treba i ostati (Gospodnetić, 2015:15). Glazba je ono što se čuje, osjeća, pleše. Metodičke ideje nije lako osmisliti, posebno zato što svaka glazbena aktivnost, pa tako i ona glazbena, treba biti nova i nepredvidljiva. Upravo iz toga razloga važno je kvalitetno inicijalno obrazovanje odgojitelja i kontinuirano usavršavanje u tom području.

Za potrebe pisanja ovoga diplomskoga rada praćene su glazbene aktivnosti s djecom u Dječjem vrtiću „Ružmarin“ u Splitu. Prilikom izvođenja aktivnosti uočeno je da djeca vole istraživati nove zvukove. Dječja zaokupljenost, znatiželja, očaranost glazbom, odnosno instrumentima, dokaz nam je da je aktivnost uspješno realizirana.

Nijedan događaj, igra ni promatrana situacija nije lišena dječjeg doživljaja. S djecom u vrtiću nema izravnog poučavanja i vježbanja radi postizanja cilja koji je odgojitelj unaprijed zadao: djeca trebaju pjevati, plesati i svirati samo za svoju dušu. Glazbeni instrumenti kod djece potiču razvoj ritma, poboljšavaju dječju koncentraciju, potiču kreativnost, kao i samopouzdanje. Uživanje u glazbi njena je najveća i neprocjenjiva blagodat.

LITERATURA

1. Gospodnetić, H. (2015). Metodika glazbene kulture za rad u dječjim vrtićima 1, Mali profesor d.o.o., Zagreb.
2. Gospodnetić, H. (2015). Metodika glazbene kulture za rad u dječjim vrtićima 2, Mali profesor d.o.o., Zagreb.
3. Happ, E., Happ, R. (2004). Skočizvuk; Glazbom i pokretom do cjelovite ličnosti, NAJ-DOMUS, Zagreb.
4. Leksikografski zavod Miroslav Krleža: Hrvatska enciklopedija, Orff, Carl | Hrvatska enciklopedija, pristupljeno: 20.4.2022.
5. Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2013). Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta, Republika Hrvatska.
6. Odak, K. (1997). Poznavanje glazbenih instrumenata, Školska knjiga, Zagreb.

POPIS FOTOGRAFIJA

Slika 1. Orffov instrumentarij, preuzeto s www.brothers-music.com/web/products/12/1/setovi-i-orff (20.8.2019.)

Slika 2. Ksilofon, preuzeto s www.bing.com/images/ (6.6.2022.)

Slika 3. Metalofon, preuzeto s www.musicshop.hr/hr/22938-stagg-meta-k12-rb-metalofon (20.8.2019.)

Slika 4. Zvončići, preuzeto s www.orfovinstrumentarij.blogspot.com/ (20.8.2019.)

Slika 5. Gong, preuzeto s [www.sehf.in /shop/](http://www.sehf.in/shop/) (20.8.2019.)

Slika 6. Štapići, preuzeto s www.astrejaplus.hr/proizvod/stapici-udaraljke-par/ (20.4.2022.)

Slika 7. Mali bubanj, preuzeto s www.jeftinije.hr/Proizvod/3939111/audio-video/glazbala/bubnjevi-udaraljke/pp-drums-bubanj-snare-drum-14x55-pp185 (20.4.2022.)

Slika 8. Triangl, preuzeto s www.brothers-music.com/web/product/7587/abc-latino-triangl-dc-737b (20.4.2022.)

Slika 9. Činele, preuzeto s www.idadidacta.hr/cinele-male-3374 (20.4.2022)

Slika 10. Zvečke, preuzeto s www.musiccentar.com/proizvod/gewa-830-030-drvene-marakas-zvecke/ (20.4.2022)

Slika 11. Tamburin, preuzeto s www.bam-music.com/hr/flight-ft10-16-tamburin.html (20.4.2022.)

Slika 12. Praporci, preuzeto s www.idadidacta.hr/praporci-na-drsci-3381 (20.4.2022.)

Slika 13. Kastanjete, preuzeto s www.kastanjete.blogspot.com/2016/07/razlicite-vrste-kastanjeta.html

Slika 14. Jabuka – kolaž, preuzeto s www.prva-os-dugave.hr (26.4.2022.)

Slika 15. „Stupanje vojnika“ – DV „Pinokio“

Slika 16. „Hod životinja“ – DV „Pinokio“

Slika 17. „Ritamski kružići“ – DV „Pinokio“

Slika 18. „Melodije iz mašte“ – DV „Pinokio“

Slika 19. „Mali bubanj“ – DV „Pinokio“

Slika 20. Igra šuškalicama – DV „Ružmarin“

Slika 21. Igra bojama – DV „Ružmarin“

Slika 22. Zvuk metalofona – DV „Ružmarin“

Slika 23. Koncert udaraljka – DV „Ružmarin“

SAŽETAK

Glazba nas okružuje i svugdje je oko nas. Ima pozitivan učinak na razvoj fizičkih i umnih sposobnosti. Glazbena iskustva započinju slušanjem u najranijoj dobi. Ako promotrimo djecu te njihovu reakciju na glazbu, primjećujemo da djeca spontano pjevaju, plešu, sviraju udaraljke, igraju se uz glazbu bez opterećivanja rade li to dobro ili ne. Odgojitelj treba nuditi djeci nove sadržaje. Djeci se ne smije dozvoliti da se susretu s načinom razmišljanja koji koči odrasle koji to objašnjavaju riječima: „Ne mogu pjevati/plesati jer ne znam!“ Važno je pažljivo birati poticaje i podražaje. Odgojitelj kod djeteta prvo treba prepoznati interes za određenu aktivnost. Odgojiteljeva uloga je ponuditi različite situacije u kojima će dijete razvijati svoju kreativnost jer ono s lakoćom pamti ono što ga zanima. Spontano zanimanje djeteta za glazbu njegov je najveći poticaj te je zadaća odgojitelja djetetu pružiti indirektnu pomoć za samoodgoj. U ovom radu opisani su glazbeni instrumenti za djecu rane i predškolske dobi te je istaknuta važnost glazbe za cjeloviti djetetov razvoj, dok je u drugom dijelu prikazan primjer kvalitetne prakse u dječjem vrtiću.

KLJUČNE RIJEČI: glazbena iskustva u najranijoj dobi, stvaranje glazbe, istraživanje zvuka, Orffov glazbeni instrumentarij, dijete – aktivni kreator

SUMMARY

Music surrounds us and it's all around us. It has a positive effect on the development of physical and mental abilities. Musical experiences begin with listening at an early age. If we look at children and their reaction to music, we notice that children spontaneously sing, dance, play percussion instrument, play with music without the burden of whether they do it well or not. The educator should follow the team and offer the children new content. Children should sing and dance only for their soul, and they should not be allowed to encounter a way of thinking that hinders adults who explain it with the words: I can't sing / dance because I don't know! It is important to choose stimuli carefully. The educator should first identify the child's interest in a particular activity. The educator's role is to offer different situations in which the child will develop his creativity, because he easily memorises what interests him. The spontaneous interest of the child is his greatest stimulus and the task of the educator is to provide the child with indirect help for self-education. In this paper, special emphasis is placed on musical instruments for preschool children and the importance of music for the overall development, while the second part presents an example of quality practice in kindergarten.

KEY WORDS: musical experiences at an early age, music making, sound research, Orff musical instruments, child – active creator

SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja ROSSANA BOSNIĆ, kao pristupnik/pristupnica za stjecanje zvanja magistra/magistrice RANOG I PREDŠKOLSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA, izjavljujem da je ovaj završni/diplomski rad rezultat isključivo mogega vlastitoga rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio završnog/diplomskog rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranoga rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga završnog/diplomskog rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Split, 14.07.2022.

Potpis

Rossana Bosnić

OBRAZAC I.P.

**IZJAVA O POHRANI ZAVRŠNOG / DIPLOMSKOG RADA U DIGITALNI
REPOZITORIJ FILOZOFSKOG FAKULTETA U SPLITU**

STUDENT/ICA	ROSSANA BOSNIĆ
NASLOV RADA	GLAZBENI INSTRUMENTI ZA DJECU PREDŠKOLSKE DOBI
VRSTA RADA	DIPLOMSKI RAD
ZNANSTVENO PODRUČJE	OBRAZOVNE ZNANOSTI (PEDAGOGIJA, GLAZBENA UMJETNOST)
ZNANSTVENO POLJE	INTERDISCIPLINIRANA PODRUČJA ZNANOSTI
MENTOR/ICA (ime, prezime, zvanje)	DR.SC. MARIJO KRNIĆ, PRED.
KOMENTOR/ICA (ime, prezime, zvanje)	
ČLANOVI POVJERENSTVA (ime, prezime, zvanje)	1.PROF.DR.SC. SNJEŽANA DOBROTA 2. DR.SC. MARIJO KRNIĆ, PRED. 3.DANIELA PETRUŠIĆ, ASISTENT

Ovom izjavom potvrđujem da sam autor/ica predanog završnog/diplomskog rada (zaokružiti odgovarajuće) i da sadržaj njegove elektroničke inačice u potpunosti odgovara sadržaju obranjenog i nakon obrane uređenog rada. Slažem se da taj rad, koji će biti trajno pohranjen u Digitalnom repozitoriju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Splitu i javno dostupnom repozitoriju Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu (u skladu s odredbama *Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju*, NN br. 123/03, 198/03, 105/04, 174/04, 02/07,45/09, 63/11, 94/13, 139/13, 101/14, 60/15, 131/17), bude (zaokružiti odgovarajuće):

- a) rad u otvorenom pristupu
 b) rad dostupan studentima i djelatnicima Filozofskog fakulteta u Splitu
 c) široj javnosti, ali nakon proteka 6 / 12 / 24 mjeseci (zaokružite odgovarajući broj mjeseci).

U slučaju potrebe (dodatnog) ograničavanja pristupa Vašem ocjenskom radu, podnosi se obrazloženi zahtjev nadležnom tijelu u ustanovi.

Split, 14.07.2022.

mjesto, datum

Rossana Bosnić

potpis studenta/studentice:

